

Opdracht actualisatie Omgevingsvisie Overbetuwe 2045

Aanleiding

Op 1 oktober 2019 stelde de gemeenteraad de 'Omgevingsvisie Overbetuwe 2040' vast. Een integrale en toekomstbestendige koers voor de leefomgeving in Overbetuwe. Opgesteld in de geest van de Omgevingswet.

Realisatie van de in deze visie opgenomen ambities, koppelen we één keer in de vier jaar aan nieuwe trends en ontwikkelingen. Immers, praktijk beïnvloedt de koers én andersom. Daarmee wordt duidelijk wat er vanuit de strategie nodig is voor uitvoering in de dagelijkse praktijk. Daarom actualiseren we de Omgevingsvisie in 2023. Hiermee benutten we tevens de kans om de visie op te stellen naar de letter van de (dan geldende) Omgevingswet.

De basis daarvoor ligt vanzelfsprekend in de nu geldende visie. Dit document beschrijft wat er na actualisatie klaar is én wat daar voor nodig is. We doen dat integraal in de vorm van een opdracht omdat de Omgevingsvisie hoofdlijnen en kaders voor de leefomgeving bevat waarin veel thema's terugkomen.

1. INHOUD

1.1. Probleemstelling

De huidige Omgevingsvisie voldoet grotendeels aan de Omgevingswet en uiterlijk in december 2024 moet de geactualiseerde visie ook juridisch voldoen aan de nieuwe wet. Dit biedt de kans om een match te maken met de realisatie van ambities uit de huidige omgevingsvisie. Deze herijking is nodig, omdat zowel de schaarse ruimte als de beperkt aanwezige randvoorwaardelijke condities leiden tot noodzakelijke keuzes: niet alles kan, niet alle ambities zijn tegelijkertijd reëel.

1.2. Doelstelling

Een hernieuwde omgevingsvisie voor Overbetuwe die volledig voldoet aan de Omgevingswet, huidige ambities actualiseert en realisatie daarvan stimuleert.

1.3. Resultaat

Een 'Omgevingsvisie Overbetuwe 2045' (werktitel) die:

- Het voor (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving in hoofdlijn te voeren integrale beleid¹ beschrijft.
- Volledig voldoet aan de wettelijke vereisten die de Omgevingswet stelt².
- Rekening houdt met relevante trends en ontwikkelingen.
- Realisatie van ambities voor de fysieke leefomgeving ondersteunt middels doorwerking naar toepasselijk instrumentarium.
- Een geëigende participatie-aanpak kent, passend bij de Interactieve visie.
- Een basis vormt voor toepasselijke vormen van kostenverhaal.

1.4. Afbakening

Deze opdracht kent een focus op het vernieuwen van de Omgevingsvisie zelf. Daarbij besteden we ook aandacht aan doorwerking naar uitvoering; de wijze waarop ambities gerealiseerd kunnen worden. Buiten deze opdracht vallen daarom:

- Het opstellen van programma's en programmatisch werken en ander instrumentarium.
- Gemeentelijke implementatie van de Omgevingswet³.

1.5. Relaties

Actualisatie van de visie heeft wel relaties met:

- Ontwerp van programmatisch werken in de integrale programma's Duurzaamheid en 'Anders werken met de samenleving'. Secundair ook met de meer sectorale programma's zoals Transitievisie Warmte of 'stedelijk afvalwater'. Hiermee verbinding leggen door (vanuit visie en beleid) wederkerig te kijken naar de gewenste abstractie zodat programma en visie naadloos op elkaar aansluiten.

¹ Ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud.

² Betreft in ieder geval opname in DSO en milieubeginselen.

³ Vooralsnog voorzien per 1 juli 2023.

- Implementatie Omgevingswet binnen de gemeente Overbetuwe daar waar het gaat om doorwerking naar kerninstrumenten (in relatie tot de hiërarchie van beleidsdocumenten) in de beleidscyclus.
- Actualisatie grondbeleid. Dit door wederkerig relaties te leggen met de gewenste regievoering en het vormen van een basis voor het verbrede kostenverhaal.
- Regionale Verstedelijkingsstrategie⁴. Met behulp van strategische ontwerpprincipes ('Deel 1') en op basis van de 'onderzoeksagenda gebiedsuitwerking' ('Deel 2') toewerken naar focusgebieden die waar mogelijk gebruik maken van het in 2023 op te stellen Gebiedsprogramma Middengebied en het Verstedelijkings- of Novex-programma voor de gehele regio.

1.6. Maatschappelijk effect

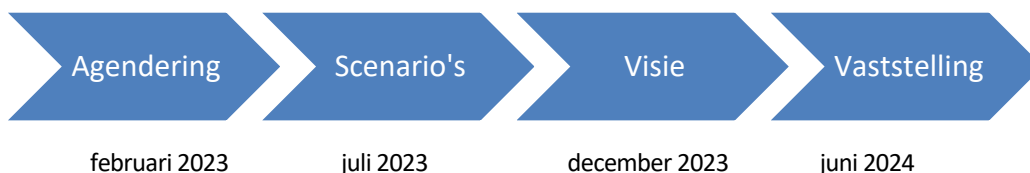
De gemeentelijke Omgevingsvisie biedt een handelingsperspectief dat aangeeft hoe wij in de komende decennia onze schaarse ruimte zodanig kunnen benutten en beschermen dat we recht doen aan de kwaliteiten in Overbetuwe en tegelijkertijd ruimte kunnen geven aan de ontwikkelingen die op ons afkomen.

2. HOE

2.1. Aanpak

In de volgende vier stappen komen we tot een hernieuwde omgevingsvisie:

- *Agenderen* van de thema's in de huidige visie die aangescherpt of aangevuld moeten worden.
- Met *scenario's* richting bepalen voor de thema's waar aanscherping aan de orde is.
- De *visie* wordt ontworpen, inclusief van de wijze waarop (doorwerking naar) realisatie plaatsvindt.
- Formele procedure tot *vaststelling*.

2.2. Planning

Agendering: In februari 2023 komen we op basis van analyse tot een selectie van aan te scherpen of aan te vullen thema's. We bespreken dit met maatschappelijke, publieke en economische partners die een rol (kunnen) hebben bij realisatie van ambities.

Scenario's: In juli 2023 bieden we voor de geagendeerde thema's een aantal mogelijke scenario's of richtingen (inhoudelijk of qua rolneming) die keuzes in beeld brengen voor deze ambities. Deze worden ook aan de raad voorgelegd, zodat zij voorafgaand aan het maken en vaststellen van de visie kaders en richting mee kunnen geven. Op dit moment wordt ook duidelijk of bij de visie (inhoudelijk of qua abstractieniveau) een Milieueffectrapportage (MER) verplicht is. In dat geval is dan € 40.000 en 6 à 9 maanden extra nodig.

Visie: In december 2023 leveren we de concept-visie op. Deze geeft inzicht in doorwerking naar realisatie door beschrijving van rolverdeling en bijbehorende inzet.

Vaststelling: In het 2e kwartaal van 2024 is - na tervisielegging - de visie gereed voor vaststelling door de gemeenteraad.

2.3. Raadskaders

Actualisatie blijft binnen aanpak en kaders zoals de raad die in oktober 2019 heeft meegegeven bij vaststelling van huidige visie. Gewijzigde of aanvullende kaders kan de gemeenteraad meegeven aan de hand van de dan voorliggende richtingen of scenario's. Uiteindelijk zal in 2024 de hernieuwde Omgevingsvisie ook in formele zin een nieuw kaderstellend document zijn.

2.4. Organisatie

De portefeuillehouder 'Omgevingsvisie' en de domeinmanager 'Fysiek Domein' vormen als bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever de stuurgroep. Een strategisch beleidsadviseur is projectleider en is (als opdrachtnemer) ook aanwezig bij stuurgroepvergaderingen. Een integrale projectgroep werkt aan het proces tot totstandkoming van de visie (en bijbehorende 'tussendocumenten'). Enkele (strategisch) beleidsadviseurs

⁴ Kent verbanden met trajecten zoals Gelders Programma Landelijk Gebied (GLPG), actualisatie Regionale Energie Strategie (RES 2.0) en Gelders energie-infrastructuur (GEIS).

in een kerngroep zijn verantwoordelijk voor specifieke thema's of deelproducten en regisseren samen met de projectleider het gehele proces. Gezien het integrale karakter wordt in een B&W-themabijeenkomst elke fase minimaal één keer de actuele stand van zaken met voorgestelde richting besproken met het college.

2.5. Budget

Er is in de Programmabegroting 2023 een bedrag van € 100.000 voorzien voor actualisatie. Dit bedrag is als volgt opgebouwd.

Bedrag*	Activiteit
€ 12.000	Opmaak, vormgeving en visualisatie geografische informatie
€ 20.000	Digitaliseren visie in dynamische vorm t.b.v. Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
€ 16.000	Opstellen en uitvoeren participatieaanpak
€ 20.000	Advies doorwerking realisatie (aanpak en instrumentarium)
€ 20.000	Advies milieubeginselen (inclusief onderzoek MER-plicht)
€ 6.000	Projectwebsite
€ 6.000	Onvoorzien
€ 100.000	Totaal

* Exclusief interne uren, exclusief € 40.000 in geval MER van toepassing blijkt.

2.6. Capaciteit

Inschatting van de geraamde ambtelijke inzet over een periode van circa 1,5 jaar:

- Ambtelijk opdrachtgever (30 uur): Domeinmanager fysiek
- Projectleider (250 uur): strategie fysiek domein:
- Kerngroep (120 uur per persoon): doorwerking tactisch beleid en programma's, doorwerking grondbeleid, toepassing Omgevingswet en participatie ('Anders werken met de samenleving') en programmatisch werken duurzaamheid.
- Projectgroep: economie, landschap, wonen, mobiliteit (90 uur), water, recreatie, spelen/ontmoeten, gezondheid, zorg, voorzieningen, milieu, stedenbouw, et cetera (40 uur).
- Ondersteuning (250 uur): communicatie, secretariaat, projectondersteuning en tekeningen (wellicht (deels) in combinatie met stedenbouw).

2.7. Informatie

Informatie wordt intern centraal gedeeld via een gedeelde projectenmap. Externe communicatie vindt plaats via een projectwebsite en bijbehorend platform.

2.8. Communicatie en participatie

De Omgevingsvisie is een wettelijk verplicht strategisch beleidsdocument. Volgens het 'model van eigenaarschap' uit de Interactievevisie is dit een zogenaamde 'type-3-activiteit'; de gemeente is eigenaar en inwoners participeren en denken mee. Omdat het een actualisatie betreft van de nu geldende visie waarbij al een uitgebreid participatief traject van co-creatie met inwoners en ondernemers is toegepast, doen we dat nu niet over. We betrekken iedereen in een brede consultatie, inclusief een tervisielegging van de concept-visie. Aanvullend focussen we ons in participatie op (professioneel) georganiseerde partijen omdat juist zij een grote rol hebben in uitwerking en realisatie. Daarom vragen we economische, publieke en maatschappelijke partners ons te adviseren in de verschillende fasen. Gezien de gewenste doorwerking naar realisatie, is het van belang mogelijke strategische keuzes (inhoudelijk of qua rolneming) daarbij te bezien aan de hand van mogelijke consequenties. Nadere uitwerking van deze strategie beschrijven we in een participatieplan.

2.9. Evaluatie

De Omgevingsvisie zal (net zoals in de nu geldende versie) beschrijven hoe voortgang van ambities wordt gemonitord en geëvalueerd. Om de 4 jaar vindt er een aanpassing plaats.

2.10. Risico's

De aanpak in vier stappen maakt het mogelijk om bij elke faseovergang ervaringen mee te nemen in de eerstvolgende periode. Mogelijke risico's benoemen wij en voorzien we (waar nodig) van maatregelen die erop gericht zijn om het risico te verkleinen óf het effect te minimaliseren.

Datum B&W-vergadering: 20 december 2022